

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water

DATUM	31-5-2018	REFERENTIE	Jeanine Hamers
ONS NUMMER	81D573C7	DOORKIESNUMMER	2168
NUMMER PS	2018RGW92	E-MAILADRES	Jeanine.Hamers@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Bos Heide Notitie	PORTEFEUILLEHOUDER	Maasdam-Hoevers

Onderwerp Statenbrief: Bos Heide Notitie

Voorgestelde behandeling: 10 september 2018

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

De kwaliteit van de heidesystemen op de Utrechtse heuvelrug is slecht, de oppervlakte is te klein en de leefgebieden niet met elkaar verbonden. De biodiversiteit van deze biotopen staat hierdoor sterk onder druk. Het bevorderen van biodiversiteit is een van de beleidsopgaven van de provincie (Natuurvisie provincie Utrecht 12-12-2016). Vanuit deze beleidsopgave is het, onder andere voor de duurzame instandhouding van de Utrechtse aandachtsoorten (waaronder veel icoonsoorten) noodzakelijk om heide en schraalland uit te breiden en te verbinden. Daarom zijn nieuwe heideherstelprojecten nodig door bosomvorming.

In het Beleidskader Wet natuurbescherming (PS 12-12-2016), staat dat wij ter onderbouwing van het afwijken van de herplantplicht binnen natuurtypen een notitie opstellen over de mogelijkheden van bosomvormingen naar open natuur en heide. Deze 'Bos Heide notitie 2018' is door ons vastgesteld.

Voorgeschiedenis

In de periode 2004 – 2014 is er in de provincie Utrecht circa 350 hectare bos omgevormd naar heide. Met het toenmalige Ministerie van LNV was afgesproken dat individuele beheerders ontheffing van de herplantplicht konden krijgen voor de omvorming van 350 ha bos naar heide. Uitvoering van de notitie heideherstel heeft geleid tot bijzonder succesvolle natuurontwikkelingsprojecten met als resultaat de terugkeer van karakteristieke, vaak zeldzame soorten van het open landschap.

Beleidsafspraken:

De provincie houdt het bosareaal ten minste gelijk. Ontheffingen van de herplantplicht verlenen Gedeputeerde Staten daarom slechts in het kader van natuurherstel en gericht op de biodiversiteitsdoelstellingen en onder strikte voorwaarden (artikel 4.2.3 Vnl).

In bossen met erkend hoge biodiversiteitswaarde gaat de provincie gelet op de biodiversiteitsdoelstellingen zeer terughoudend om met het toestaan van vellingen en zet zo nodig het kapverbod in.

Gedeputeerde Staten zullen ter onderbouwing van het afwijken van de herplantplicht binnen natuurtypen in 2017

een notitie opstellen over de mogelijkheden van bosomvormingen naar open natuur (schraalland, stuifzand) en heide.

Essentie / samenvatting:

De staat van instandhouding van alle heidebiotopen is zeer ongunstig. Veel Utrechtse aandacht en icoonsoorten zijn afhankelijk van deze biotopen. Daarom zijn nieuw heideherstelprojecten nodig door bosomvorming.

Sinds januari 2017 is de provincie bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffingen voor de herplantplicht. In de Natuurvisie en beleidskader Wet Natuurbescherming is opgenomen dat er slechts ontheffing herplantplicht wordt verleend voor het creëren van open natuur met een hogere biodiversiteit. In de Bos Heide Notitie 2018 is uitgewerkt onder welke voorwaarden omvormingen van bos naar open natuur met een hogere biodiversiteit mogelijk zijn. Voor de beoordeling van de ontheffingsverzoeken zijn in de notitie toetsingscriteria opgenomen ter uitwerking van artikel 4.5. onder a van de Beleidsregels natuur en landschap.

De notitie gaat in op de samenhang tussen bos, heide en schraalland. Er wordt een zorgvuldige afweging gemaakt, wanneer mag er wel en wanneer mag er geen bos omgevormd worden naar schraalland. Voor welke natuurtypen precies, hoe kan dit zonder de belangrijke waarden van het bos aan te tasten, rekening houdend met de beleidsafspraken. Doordat het bosoppervlak uiteindelijk gelijk blijft wordt er voldoende recht gedaan aan onze huidige beleidsafspraken over CO₂ vastlegging en houtproductie. Wel zullen we bezien of we met een strategisch bosbeleid in de toekomst, gelet op het klimaatakkoord, een grotere bijdrage kunnen leveren aan CO₂ vastlegging door middel van houtopstanden.

Voor de totstandkoming van de bos heide notitie zijn de volgende partners geraadpleegd: Het Utrechts Landschap (HUL), Natuurmonumenten (NM), Utrechts Particulier Grondbezit (UPG), Nationaal Park Heuvelrug, Bosgroepen Midden Nederland, Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) en Staatsbosbeheer (SBB).

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Op basis van toetsingscriteria realiseren van hogere biodiversiteit door omvormingen van bos naar open natuur volgens de doelen in de Programmabegroting 2018 (par 2.4). Versterken van biodiversiteit op heideterreinen. Hiervan profiteren veel aandacht/icoonsoorten.

Financiële consequenties

Omvorming van bos naar open natuur kost inrichtingsgeld, vervolgens is het beheer van open natuur duurder dan bosbeheer. In de Realisatiestrategie Natuurvisie 2018-2027 zijn de benodigde middelen hiervoor becijferd onder de opgave 'kwaliteitsslagen bestaande natuur' voor de jaren 2018 en verder. De vraag voor de benodigde middelen wordt meegenomen in de integrale afwegingen bij de Kadernota 2018.

Vervolprocedure/voortgang

Na vaststelling van de Bos Heide notitie 2018 is het mogelijk een ontheffing herplantplicht aan te vragen voor de omvorming van bos naar open natuur met een hogere biodiversiteit. Alle voor de notitie geraadpleegde partners worden hiervan per mail op de hoogte gesteld. Verder wordt dit bekend gemaakt via onze website en Provinciaal blad.

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennismaken van de Bos Heide notitie 2018.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,